

Reisverslag van ds. en mw. Van Lingen

We willen de gemeente nogmaals heel hartelijk bedanken voor het grote cadeau dat we gekregen hebben. Het was indrukwekkend wat jullie hebben gegeven en dat werd ook bevestigd toen we in Rome waren. We zijn met de trein gegaan en dat kostte ons 2x2 dagen. Daar zal ik verder niet veel aandacht aan besteden om dit korte verslag niet nodeloos lang te maken. Maar ook dat reizen met de trein bleek soms bijzondere ontmoetingen op te leveren.

De eerste dag in Rome wilden we een aantal zaken bekijken waar niet direct tickets voor nodig waren, maar die je kon zien als je door de stad wandelde. Voor die dag kies ik de Basiliek van Santa Maria Maggiore om wat meer over te vertellen. Bovenaan de volgende pagina ziet u het basiliekgedeelte van de kerk. Het is een driebeukige kerk, zoals u ziet, maar er is ook nog een dwarsbeuk. En uiteraard een apsis. Niet goed te zien op de foto, maar aan het einde van de foto ziet u het achter het grote hoogaltaar. Deze kerk is eigenlijk gebouwd in 432 n. Chr. Maar het bouwen is tot de Barok eigenlijk nooit gestopt. Dat heeft te maken met pausen die er begraven zijn, maar ook met aardbevingen, oorlogsgeweld, brand en al zulke moeilijke zaken voor een oud kerkgebouw. Maggiore betekent groot. Of dat op de kerk slaat of op Maria weet ik eigenlijk niet, maar de kerk is inderdaad groots. Je kunt er rustig een jaar studeren op wat er allemaal te zien is en dan ben je waarschijnlijk nog niet klaar. De hele Bijbel lijkt me er haast wel aanwezig te zijn. Vele kunstenaars hebben er aan gebouwd meer dan duizend jaar lang. De tempel van Salomo is er een nietig gebouwtje bij geweest.

Verschillende kapellen hebben zo hun eigen verhaal. Je loopt er wat dubbel doorheen. Dat geldt eigenlijk wel voor alle grote kerken in Rome. Aan de ene kant kun je niet ontkennen, dat er echte vroomheid en degelijke theologie aanwezig is, maar de armoede van onze Heere, die geen plaats had om Zijn hoofd erop neer te leggen waren ze waarschijnlijk even vergeten. De armoede van de Heere tonen is ook weer niet de bedoeling van de bouwers geweest. Men wilde in de kerk iets van de heerlijkheid van Gods koninkrijk en de rijkdom van de hemel vastleggen. Dat is wel gelukt. Ik had best al wel heel wat kerken in Europa gezien, maar deze overtrof verre alles wat ik daarvoor in een kerk ooit had gezien. In een opzicht is er toch sprake van ruimte voor de armen. De kerken in Rome zijn allen vrij te bezichtigen. Het kost je geen cent en als je ze allemaal bekijkt en bestudeert, heb je een hoop kennis vergroot en ben je bepaald niet voor niets naar Rome geweest.

De tweede dag

Deze dag hadden we wel tickets nodig, want nu gingen we naar de Romeinse tijd. Daar hadden we de eerste dag ook wel het een en ander van gezien, want in Rome loop je daar zomaar tegenaan. Maar nu dan het Palatijn, Het Forum Romanum en het Colosseum. Het Palatijn is het paleis gebouwd door keizer Domitianus, de keizer van het bijbelboek Openbaring. Een gebouw dat zo enorm groot is geweest, dat je er nog verbaasd doorheen loopt. Sommige plaatsen zijn verrassend goed bewaard gebleven, maar het gebouw als geheel is echt een ruïne. Het Forum Romanum is de residentie van de Romeinse keizers van de eerste eeuw voor Christus tot de vierde eeuw na Chr. En het Colosseum is het grootste Romeinse Amfiteater die door de Flavische keizers (Vespasianus, Titus en Domitianus) werd gebouwd. Het werd gebouwd met slaven uit de Joden die Vespasianus en

Titus meenamen na de Joodse oorlog. Er gebeurde allerlei verschrikkelijke spelen, die waarschijnlijk tussen de 300.000 en 500.000 mensen het leven kostte. De bodem werd door de pausen heilig verklaard, omdat deze het bloed van de martelaren heeft ingedronken, hoewel er waarschijnlijk meer martelaren gestorven zijn in het Circus Maximus dan in het Colosseum. Ik toonde hiervoor de triomfboog van Titus, die de ingang is geworden van zowel het Palatijn als het Forum Romanum. Binnenin de poort kun je de gevangengenomen Joden zien. Ze dragen de buit uit de tempel. Je ziet een beeld van de Menorah.

Derde dag

Dit was de Vaticaandag. Eerst naar de Sint-Pieter en dan naar het Vaticaanmuseum. In het laatste hebben we gedwaald en waren we uiteindelijk helemaal moe van alles dat daar is te zien. De pausen hebben enorm veel kunst verzameld. Niet alleen uit de kerkelijke traditie, maar ook van over heel de wereld. Als sommige landen nog eens boos worden en durven, zullen ze misschien nog wel eens het een en ander teruggeisen. Maar veel wat het Vaticaan beheert, was al door de Romeinse keizers naar Rome gebracht. De pausen zullen zeggen, dat zij als erfgenamen van het Romeinse rijk deze waardevolle zaken moeten beheren. In de Sixtijnse kapel mag je geen foto's maken. Waarschijnlijk omdat het er te druk is, al zou het ook kunnen dat het te maken heeft met de gedachte van het Vaticaan dat het een heilige plaats is. Dat gevoel heeft mij niet bekropen, maar druk was het er wel.

De Sint-Pietersbasiliek vond ik veel mooier. Daar moet je anderhalf uur voor in de rij staan, maar dat is zeker de moeite waard. Op het plein waar de lange rij staat is het trouwens ook mooi en indrukwekkend. Maar de kerk zelf is buitengewoon. Niet een samenvoeging uit allerlei tijden, maar gewoon de basiliek die in de zestiende eeuw gebouwd is. De oude kerk van keizer Constantijn, die er al een Sint-Pieterskerk bouwde in de vierde eeuw is er niet meer. Er staat een 'nieuwe' kerk.

Hiernaast ziet u een stukje van het gewelf en een rand van de muur wat ik misschien het koor zou moeten noemen, maar wij konden er niet komen, omdat daar een kerkdienst werd gehouden. De letters betekenen ongeveer (Ik kon ze niet allemaal goed zien): weid de schapen, want jullie zijn herders van de schapen van Christus. Geschreven in de Griekse taal. Dat is mooi, want het Grieks

werd

weer gelezen in de kerk van de zestiende eeuw. Het was belangrijk voor het Humanisme en de Reformatie. De meeste teksten zijn natuurlijk in het Latijn.

Zo staat er ook met zulke grote letters geschreven DICIT TER TIBI PETRE IESUS DILIGIS ME? Jezus zei driekeer tegen Petrus: Houd je van Mij? Voor mij als dominee was dat natuurlijk een belangrijke opdracht en een kritische vraag. Misschien voor ons allen als christenen ook wel. Maar er staat ook: DOMINE OUI

OMNIA NOSTI TU SCIS ONIA DILIGO, Heer, U weet alles, U weet dat ik van U houdt. Zeggen we dat met Petrus mee?

De kerkdienst was trouwens de moeite waard. Ik voelde me erg met de gesproken woorden verbonden. Wanneer ik ze kon verstaan tenminste, want er liepen nogal veel mensen in de kerk die minder in die dienst geïnteresseerd waren dan ik. Het was een dienst van ordinatie van diakenen uit Azië en Afrika. Mannen van over de hele wereld die dienaar van Christus wilden zijn. In de Pieterskerk begreep ik opnieuw dat het gesprek met Rome ook zeker een gesprek met broeders en zusters in de Heere kan zijn. Dat zou zich tijdens de reis naar Rome nog eens herhalen.

De zondag

Zondags hebben we een dienst bijgewoond in de Anglicaanse kerk. Dat was een High Church, zelfs zo, dat men met wierookvaten de eucharistie inleidde en tijdens de consecratiewoorden het belletje liet gaan. Waarom ze dat deden, is mij niet duidelijk, want de Anglicaanse kerk verwerpt de transsubstantiatie. Het hield ons wel terug van het meedoen met de maaltijd van de Heere. Dat gaf mij ook wel weer te denken. Hoe snel kun je iets doen dat christenen van elkaar vervreemdt. Of buitenstaanders af houdt. Wij doen in onze diensten vast ook wel zulk soort dingen. Goed om daar steeds weer op te letten. We hebben in diezelfde kerk ook nog een concert bijgewoond van een Engels koor. Een echte Engelse kerk in hartje Rome dus.

Dag 5

Op deze dag hadden we een afspraak bij de Catacomben van St. Callixtus. Dat is de grootste catacombe die op dit moment bekend is. Er zijn er nog heel wat meer. En nog lang niet alles is ontdekt. Hier zijn geen foto's van, want je mag in de Catacomben, omdat het een heilige plaats is, niet fotograferen. Je loopt door groeven die meer dan 1500 jaar oud zijn en waar in dit geval 500.000 mensen zijn begraven. Mensen die geloofden in de opstanding der doden. Het werd door de christenen geen graf genoemd, maar een slaapruijntje. Ze wachten op Hem die hen uit de slaap zou wekken tot het eeuwige leven. Hier zijn ook de oudste christelijke schilderijen te zien. Kerken waren er aanvankelijk nog niet, want het christelijk geloof was een verboden godsdienst. Het was indrukwekkend om daar te zijn. Vele jaren scheiden ons van hen die daar ooit lagen, maar toch broeders en zusters in de Heere. Verschillende keren zag je een schildering van het laatste avondmaal en van Jona in of uit de vis. Het beeld van Christus die drie dagen in de aarde rustte en toen opstond uit de dood. Onze gids bleek innerlijk zeer verwant met de christenen uit die tijd. Ze sprak een kort, maar indrukwekkend afscheidswoord: 'Dit hier is het echte leven', zei ze.

Op de foto het rustige landschapsbeeld waar de catacomben onder liggen. Zeer passend bij een dodenakker. Hetty staat hier voor een kapelletje (niet op de foto) waar de korte preek werd uitgesproken waarover ik u schreef in de Kerkbode.

Na de Catacomben zijn we ook nog even naar de officieel belangrijkste kerk van de Rooms-Katholieke kerk geweest, namelijk

de kerk van de bisschop van Rome; de bisschoppelijke kerk dus van Paus Franciscus. De naam van deze kerk is Basilica San Giovanni in Laterano. Giovanni is de Italiaanse naam voor Johannes, in dit geval zowel Johannes de Doper als Johannes de Evangelist. Lateranen is de naam van een Romeins edelman die vlakbij de kerk oorspronkelijk een paleis had. Deze man was een heiden, maar zijn paleis is later in handen gevallen van de bisschop van Rome. Het was de plaats waar voordat het Vaticaan de zetel van de kerk werd (1378) de heilige stoel resideerde. In 1309 kwam daar een einde aan. Door een aardbeving werden paleis en kerk beschadigd. Maar bovendien vertrok de Paus naar Avignon. De kerk zelf is vol kunstwerk dat allemaal mooi is, maar met elkaar een vreemde ratjetoe is geworden van allerlei stijlen. De laatste barokke verbouwing heeft van de apostelen Griekse goden gemaakt. Het is voor de RKK de hoofdkerk van stad en wereld, maar van de vier Pauselijke kerken in Rome de minst fraaie.

Dag 6

Deze dag besloten we naar de Joodse wijk te gaan en de laatste van de vier grote kerken de San Paolo buiten de muren te bezoeken. Eerst naar de Joodse wijk. Daar kwamen we muren tegen waar Joodse symbolen opstaan, alsmede herinneringen aan de razzia van 16 oktober 1943. Toen werd een groot deel van de Romeinse Joden weggevoerd. Er is ook een herinneringsmuseum.

Tot vandaag kun je in een centrale straat overal koosjer eten. Maar omdat je in Rome bent wandel je als vanzelf van deze overal in Europa aanwezige geschiedenis zomaar weer de Romeinse tijd in. Direct naast de Joodse wijk is namelijk een oude Romeinse stadspoort, die redelijk bewaard gebleven is. Daaraan verbonden een van de meest interessante Romeins archeologische gebieden. Het is er in tegenstelling tot wat normaal is in Rome niet druk, terwijl er het theater van Marcellus staat. Dat theater liet Julius Caesar bouwen, Augustus voltooide het en gaf het aan zijn neef en erfgenaam Marcellus. Helaas stierf Marcellus jong en werd nooit keizer. Je loopt daar op de oude Romeinse straatstenen en ziet wat er over is van waar het vroeger in de Romeinse tijd waarschijnlijk heel druk was.

En toen gingen we nog naar de San Paolo. De plaats waar volgens de overlevering Paulus begraven is. Stiekem geloof ik daar meer van dan dat het graf van Petrus onder de Sint-Pieter ligt. Bewijzen dat het waar is, blijft natuurlijk erg moeilijk, maar Paulus was een Romeins burger, is onthoofd en zal begraven zijn. Buiten de muren van het toenmalige Rome. Als 'misdadiger' is dat wel weer te begrijpen. Dus wellicht is hij onder de kerk begraven. Ik heb foto's waar je hem bijna zou moeten kunnen zien. De kerk is ondertussen schitterend mooi en een omreis waard. Eén foto van deze kerk vertelt nooit het verhaal van de kerk. Je moet het echt zelf gaan ervaren. Maar Paulus als mens en apostel komt je daar heel nabij. Als je er tenminste de tijd voor neemt. Overigens ook dat Paulus naar niemand minder dan naar zijn Heere en

Meester verwijst.

Ik geef een foto van een fragment uit een van de deuren van de kerk. Je ziet de apostel onthoofd worden, maar direct is daar een engel van de Heere met een palmtak in zijn hand, die hem gaat meenemen de hemel in. Sterven is overwinnen. De marteldood sterven is meer dan overwinnen. Zij heersten met Christus de duizend jaren.

Dag 7

Deze dag hebben we besteed aan het bezoeken van Ostia Antica. Dat is een verhaal op zich. Het was de havenstad van Rome. De opgraving is zonder meer te vergelijken met Pompeï. Alleen zijn er geen resten van mensen. Maar de structuur van de stad – de vloer en de onderste delen van de muren – zijn aanwezig. Er woonden op het hoogtepunt 100.000 mensen. En stad vergelijkbaar met Dordrecht. Maar men

woonde welk iets dichter op elkaar. Maar ook daar was alles aanwezig, dat een Romeinse stad tot een stad maakte: huizen, mortuaria, een theater, een forum, tempels, heilige plaatsen, veel kleine en een aantal gigantische huizen,

termen (publiek en in de huizen), een wasserette, straten, het hoofdkwartier van de ‘fabri navales’ (scheepsbouwers) en een christelijke basiliek. Hieronder: Hetty in de basiliek. Als dit inderdaad een christelijke basiliek is geweest (alles duidt erop want er is een chi-ro teken gevonden. Zie de inzet in de foto) dan zijn er vast al aardig wat in deze stad Jezus Christus gaan liefhebben, want het is een groot oppervlak en wij konden ons zomaar voorstellen hoe hier de gemeente van Christus bijeen was geweest en samen God en Christus de lof toezongen.

Rome

Hart van het heidendom

Hart van het christendom

